

Dr. sc. Anka Mašek*

Sunčica Oberman, dipl. oec.**

POLITIKA RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

U ovom radu obrađena je politika državne vlasti i uloga lokalne uprave i samouprave u razvoju poduzetništva. Prema programu razvoja Ministarstvo gospodarstva započelo je provođenje politike razvoja malog i srednjeg poduzetništva koja bi se trebala provoditi u okviru lokalne uprave i samouprave. Prema navedenim prioritetnim mjerama navode se promidžba poduzetnika, financijska i stručna pomoć poduzetnicima, razvoj podržavajuće infrastrukture, izobrazba svih sudionika iz Programa poticanja malog gospodarstva, usklađivanje postojećih zakonskih propisa s potrebama malog gospodarstva, podrška tehnološkom razvitku, poticanje međusobne suradnje subjekata malog gospodarstva s velikim poduzetnicima. U okviru ovog rada obrađena je potreba za poduzetničkim centrima, poduzetničkim inkubatorima i malim poslovnim zonama. Svrha je ove politike pokrenuti gospodarski razvoj i povećati zaposlenost.

KLJUČNE RIJEČI

politika razvoja, poduzetništvo, mala i srednja poduzeća, lokalna uprava i samouprava, promidžba poduzetnika, financijska podrška, savjetodavna podrška, izobrazba, podržavajuća infrastruktura, poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, male poslovne zone.

*Ekonomski fakultet u Osijeku

**Centar za poduzetništvo Osijek

UDK 330.34:658.01

Prethodno priopćenje

UVOD

Organizacija pristupa razvoju malog i srednjeg poduzetništva u EU, posebno na razini lokalne uprave i samouprave, trebala bi biti prihvaćena i u našoj praksi.

U vrijeme ulaska Hrvatske u Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu, lokalna uprava i samouprava ima vrlo značajnu ulogu. Regionalni pristup temelji se osobito na političkoj i gospodarskoj uvjetovanosti za razvoj bilateralnih odnosa s Europskom unijom, a time i uživanje financijske i gospodarske pomoći kroz program OBNOVA i PHARE.

Jedinice lokalne samouprave posebno trebaju jačati svoju sposobnost samoorganiziranja na identifikaciji strateških prioriteta razvoja, pripremi različitih programa i njihovoj provedbi, uz stalno poticanje razvoja malog gospodarstva.

1. MALO PODUZETNIŠTVO U EU

Europska unija sustavno se aktivnije počela baviti razvojem malog i srednjeg gospodarstva od 1985. god. uvidjevši njegovu važnost za gospodarski rast. Za vremenski period od 1997.-2000. god. Europska je komisija predložila izdvajanje 127 milijuna eura za pomoć u razvoju malim i srednjim poduzećima.

U Europskoj uniji prema statističkoj evidenciji postoji 18.5 milijuna malih i srednjih poduzeća s udjelom u ukupnoj zaposlenosti od 66,2%.¹ Ta su poduzeća temelj ekonomske snage Europske unije. Igraju važnu ulogu u procesu poticanja europskog gospodarskog rasta. Kroz posljednjih desetak godina pokazala su se kao glavni izvor porasta zaposlenosti.

U zemljama se EU, gdje god je moguće, proces razvoja se oslanja na princip supsidijarnosti koji nalaže da sve radnje, za koje je to moguće, ostaju u nadležnosti struktura ispod središnje vlasti, jedinicama lokalne uprave i samouprave. "Vlada" se sastoji od mnogih organizacija ili razina. Razlikujemo državnu, regionalnu i lokalnu razinu. To je posebno značajno kada se radi o politici prema malom i srednjem poduzetništvu.²

¹ III. Nacionalno savjetovanje "Uloga županija, gradova i općina u poticanju malog gospodarstva", Dubrovnik 3-5. lipnja 1999. god. str.5

² III. Nacionalno savjetovanje, Prof. dr. Jan Degadt, Dubrovnik, 3-5- lipnja 1999.g. str.2

Pozitivan primjer razvoja malog i srednjeg poduzeća, posebno na razini lokalne uprave i samouprave u EU, trebao bi biti prihvaćen i u našoj praksi.

2. DEFINICIJA MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA EUROPSKE UNIJE

Prema European Observatory for SMEs, mala i srednja poduzeća definirana su prema sljedećim kriterijima:

“U neprimarnom privatnom poduzetničkom sektoru - odnosno u svim privatnim poduzećima osim onih poljoprivrednih, lovačkih, šumskih i ribarskih - mala i srednja poduzeća definirana su kao poduzeća koja zapošljavaju manje od 250 zaposlenika”.³

U “preporukama komisije” objavljenim u službenom glasniku Europske zajednice (br. L 107/6, 1996. g.), mala i srednja poduzeća definirana su uzimajući uz broj zaposlenih (manje od 250), u obzir,

- promet manje od 40 milijuna ECU-a ili ukupni iznos zaključnog računa manje od 27 milijuna ECU-a;
- gospodarsku neovisnost.

Uzimajući broj zaposlenih kao kriterij, moguće je razlikovati nekoliko podrazreda:

- vrlo mala poduzeća koja zapošljavaju manje od 10 djelatnika. Poduzeća bez zaposlenih koja pružaju zaposlenje samo samostalnim djelatnicima, čine posebnu kategoriju unutar ovog razreda;
- mala poduzeća koja zapošljavaju između 10 - 19 djelatnika;
- srednja poduzeća koja zapošljavaju između 50 - 249 djelatnika.

Privatna poduzeća u neprimarnom sektoru koja zapošljavaju 250 ili više zaposlenih smatraju se velikim poduzećima.

3. POTREBA I ZNAČENJE POLITIKE PREMA MALIM I SREDNJIH PODUZEĆIMA

Politiku prema malim i srednjim poduzećima možemo promatrati s gledišta vlasti ili s gledišta malih i srednjih poduzeća. S gledišta vlasti politika prema malim i srednjim poduzećima može se smatrati dijelom opće politike s određenim ciljevima, kao što su gospodarski rast, zapošljavanje i sl.

U 1997. godini Ministarstvo gospodarstva počelo je osmišljavati politiku za poticanje i razvoj malog gospodarstva koja bi se provodila u općinama, gradovima i županijama. Navedene prioritetne mjere odnose se na⁴

- Promidžbu poduzetništva;
- Financijsku pomoć poduzetnicima;
- Stručnu pomoć poduzetnicima;
- Razvoj podržavajuće infrastrukture;
- Izobrazbu svih sudionika iz Programa poticanja malog gospodarstva;
- Usklađivanje postojećih zakonskih propisa s potrebama malog gospodarstva;
- Podršku tehnološkom razvitku;
- Poticanje međusobne suradnje subjekata malog gospodarstva te poticanje suradnje s velikim poduzetnicima.

Državna vlast pruža zakonski okvir za gospodarsko djelovanje, postavlja određena ograničenja, ali i slobode djelovanja i inicijative. Međutim, u konkurentnom je gospodarstvu važno da su pravila konkurencije jasno postavljena. **Pravila koja se propisuju, trebaju se učinkovito provoditi.**

Politika koja se postavlja prema malim i srednjim poduzećima mora biti sastavni dio opće gospodarske politike.

Regionalne i lokalne vlasti koriste instrumente opće gospodarske politike i određuju svoje prioritete uzimajući u obzir specifičnosti obilježja, područja i mjesta.

O posebnostima regije i njezinim mogućnostima razvoja, lokalna uprava i samouprava treba posebno voditi računa. Ako u regiji postoje posebna područja, kao što je u Osječko-baranjskoj županiji npr. Baranja, s mogućnosti proizvodnje zdrave hrane, nacionalni park Kopačevo - jedinstven u svijetu, Tikveš, Puškaš, Sakadaš za razvoj lovno i ribolovnog turizma i dr., tada je uloga lokalne uprave i samouprave da pretežno u okviru tih djelatnosti provodi stimuliranu mogućnost razvoja.

3.1. Promidžba poduzetnika

Promidžba poduzetnika provodi se korištenjem različitih medija na svim razinama vlasti a posebno na razini jedinica lokalne uprave i samouprave. Informacije i poruke trebaju upoznati sve zainteresirane o

⁴

Elementi strategije razvitka malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, 1999. g. str.6.

³

III. ibidem, str. 3.

moćnosti razvoja poduzetničke inicijative, o uvjetima za pokretanje poslovnog pothvata, s posebnim naglaskom na neophodnost pristupu dodatnoj edukaciji koja se osigurava u Centru za poduzetništvo.

3.2. *Financijska podrška*

Većina poduzetnika za pokretanje poslovnog pothvata nema dostatna vlastita financijska sredstva. S obzirom na visoku cijenu kapitala u našim bankama, uloga je lokalne uprave i samouprave pronaći način za stimuliranje poduzetničke inicijative osiguravanjem kvalitetnijih kreditnih sredstava s nižom kamatnom stopom i dužim rokom otplate (do pet godina).

Uvjeti za dobivanje kredita bez obzira o kakvom se poduzetničkom pothvatu radilo, trebaju biti kvalitetno razrađeni poslovni planovi - investicijske studije iz kojih bi se vidjela ekonomska opravdanost poslovnog pothvata. Svaki uloženi kapital, bez obzira na prioritet u razvoju, ima svoju cijenu i traži povrat u unaprijed ugovoreno vrijeme.

Centar za poduzetništvo, kao član hrvatske mreže konzultanata, u okviru svojih poslovnih aktivnosti sadrži i poslove izrade poslovnih planova i investicijskih studija. Poštujući poslovnu etiku, za svaki poslovni plan - investicijsku studiju, poduzetnik mora sam, zajedno s konzultantom izraditi predinvesticijsku studiju. Svrha je ovakvog pristupa radu upoznavanje poduzetnika sa svim elementima kalkulacije njegove proizvodnje, o tržištu, konkurenciji, ekologiji (s obzirom na europske standarde), tehnologiji proizvodnje, isplativosti i opravdanosti ulaganja.

3.3. *Stručna pomoć poduzetnicima*

Stručnu pomoć poduzetnici trebaju tražiti i dobiti na mjestima koja su za to točno određena.

Stručnu pomoć mogu pružiti isključivo stručnjaci. To znači osobe koje imaju široko znanje, praksu i kontinuitet u edukaciji, tj. permanentno obrazovane. Konzultanti ili savjetnici moraju znati nova dostignuća u svijetu, novi pristup razvoju koji postoji u EU, standarde proizvodnje koje treba poštivati jer svaka nova proizvodnja ili postojeća - dokapitalizirana treba tražiti svoje mjesto i opstojnost u bližem - domaćem okruženju, ali i na svjetskim tržištima. Postoje dobri primjeri malih proizvodnih poduzeća u Osijeku koja su nastala prije

par godina, a već su konkurentni na svjetskim tržištima.

U Osijeku postoji i već duže vrijeme funkcionira Centar za poduzetništvo koji je naslonjen na Sveučilište u Osijeku, njegovi suradnici su visoko stručni kadrovi koji su radili u gospodarstvu, školovani u zemlji i inozemstvu, kadrom koje permanentno educiraju poznati - dokazani stručnjaci iz visoko razvijenih zemalja zapada (SAD, Nizozemske, Norveške, Engleske, Njemačke i dr.) Dobre primjere iz svijeta nastoje prenijeti u našu ekonomsku stvarnost. Potrebno bi bilo da lokalna uprava i samouprava u sve programe razvoja regije, a posebno u razvoj malog i srednjeg poduzetništva uključi taj centar.

3.4. *Razvoj podržavajuće infrastrukture*

Osnovni je cilj razvoja poduzetničke infrastrukture gospodarski razvoj i zapošljavanje. Uloga je lokalne uprave i samouprave organizirati razvoj podržavajuće poduzetničke infrastrukture.

Pod poduzetničkom infrastrukturom podrazumijevaju se uređeni prostori koji zajedno sa stručnim službama čine jednu cjelinu čija je osnovna funkcija pomoći malim i srednjim poduzećima u nastajanju i razvoju.

Prema uzoru na postojanje poduzetničke infrastrukture u razvijenim zemljama, Ministarstvo gospodarstva je već donijelo odluku o razvoju sljedećih oblika gospodarske infrastrukture:⁵

1. Poduzetničkim centrima
2. Poduzetničkim inkubatorima
3. Malim poslovnim zonama
- 3.4.1. Poduzetnički centri

Osnovna je uloga lokalnih poduzetničkih centara:

- iniciranje projekata i pružanje savjeta vezanih za pripremanje projekata;
- pronalaženje financijskih sredstava za razvojne programe i poduzetničke projekte;
- posredovanje između državnih tijela i institucija i lokalne poduzetničke zajednice;
- povezivanje poduzeća u lokalni proizvodni sustav;

⁵

Elementi strategije razvitka malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, 1999.g. str. 12

- promoviranje lokalnih gospodarskih subjekata u zemlji i inozemstvu;
- pružanje podrške poduzetnicima u marketingu, stručnom osposobljavanju i tehnološkom razvoju;
- izobrazba poduzetnika;
- povezivanje s domaćim i stranim poduzetnicima i drugim poduzećima i institucijama.

Za rad tih institucija Ministarstvo gospodarstva obvezalo se osigurati stručno osoblje i opremu kako bi se sustavi informiranja razvijali po uzoru na iskustva u razvijenim gospodarstvima. Poduzetnički centar u Osijeku radi od 1997. god. prema navedenim sadržajima, s tim da je angažiran još i na međunarodnim projektima.

3.4.1.0 Primjer funkcioniranja Centra za poduzetništvo u Osijeku.

Centar za poduzetništvo u Osijeku osnovan je u ožujku 1997. godine prema Zakonu o udrugama pri Ministarstvu uprave, kao rezultat angažiranja grupe stručnjaka sa Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i poslovnih ljudi Osijeka, a uz podršku Poglavarstva grada Osijeka koje je osiguralo prostorne uvjete rada. Zahvaljujući financijskoj podršci instituta Otvoreno društvo, CPO je bio u mogućnosti početi razvijati svoje usluge, unutrašnju organizaciju, strategiju i poslovnu politiku korištenjem svjetske najbolje prakse. Zbog nedostatka takvih iskustava u Hrvatskoj, CPO je izabrao Small Business Development Center pri University of Wisconsin - Madison za svoj benchmarking, ali i slična iskustva u Nizozemskoj i Velikoj Britaniji.

Centar za poduzetništvo Osijek registriran je za djelovanje na području cijele Hrvatske.

U okviru početne ideje osnivanja osječkog centra za poduzetništvo, bio je i cilj prijenosa know-how-a na nove lokacije. Tako je osječki centar pomogao u osnivanju Dubrovačkog poduzetničkog centra koji je počeo s radom u kolovozu 1998. godine i Poduzetničkog centra Istra koji je osnovan u rujnu 1999. godine. Suradnja se nastavila kroz prijenos iskustva u izgradnji unutrašnje kompetencije, programa, izdavačke djelatnosti, usluga edukacije i savjetovanja, a u listopadu se mreži pridružio i Međimurski poduzetnički centar.

Iako centri imaju različit pravni status, (Centar za poduzetništvo u Osijeku i Dubrovački poduzetnički centar su udruge čiji su osnivači pojedinci, Poduzetnički centar Istra udruga je čiji su osnivači

gradovi, a Međimurski poduzetnički centar poduzeće je s ograničenom odgovornošću čiji je osnivač županija i grad Čakovec), zajednička im je misija, ciljevi i neprofitni status prema osnivačima.

Misija Centra:

Promovirati poduzetnički duh kroz osiguranje međusobno korisnih odnosa između akademske i poslovne zajednice, a kroz razmjenu ideja, informacija i znanja potrebnih za razvoj i održavanje novih i postojećih malih i srednjih poduzeća te promoviranje i podrška gospodarskog razvoja Hrvatske (fokusi-ranjem na probleme gospodarskog oporavka istočne Hrvatske).

Ciljevi

- Stimulirati poduzetništvo među poslovnim ljudima, postojećim i potencijalnim, kroz training, edukaciju i informacijsku podršku čime se ohrabruje poduzetnička aktivnost;

- Osigurati poduzetnicima, investitorima i onima koji pružaju usluge poslovne podrške mogućnost individualnog, aktivnog savjetovanja (counseling vs. consulting) kojim se podiže vrijednost traininga i edukativnih usluga;

- Identificirati politike potrebne za promoviranje poduzetništva u Hrvatskoj;

- Razviti vodeći Centar koji će biti dupliciran u drugim regijama u Hrvatskoj.

Djelatnici

Centar za poduzetništvo ima četiri stalno zaposlena djelatnika: managera, program koordinatora i dva savjetnika.

U rad Centra uključena je i grupa od 25 trenera i savjetnika, većinom sa Sveučilišta J.J. Strossmayera, koji su prošli četiri Train-the-trainers radionice u kojima su obrađene suvremene tehnike savjetovanja i vođenja seminara za mala i srednja poduzeća.

Aktivnosti:

Aktivnosti Centra fokusirane su na razvoj usluga iz područja edukacije, aktivnog saavjetovanja (*counseling*) i kreditni program.

Seminari Centra usmjereni su na start-up poduzeća i na vlasnike malih i srednjih poduzeća:

- Business Planning, 6-dnevni seminar, 20 sati, izrađen je posebni priručnik (Piotr Korynski i Slavica Singer)
- Start-up, 1 dnevni seminar, 3 sata (Smart Steps for Smart Choices)

- Procedura osnivanja poduzeća, 1 dnevni seminar, 3 sata
- Porezna politika, 2-dnevni seminar, 6 sati
- Temelji upravljanja malim poduzećima - osnove poslovnog planiranja, marketinga, financija, računovodstva, rizika i osiguranja, pravnih pitanja i aktualna poduzetnička priča
- Mali proizvodni programi u proizvodnji hrane (prerada mesa, mlijeka, brašna, povrća i voća).
- Kako koristiti nove instrumente plaćanja?
- Kako upravljati poljoprivrednim gospodarstvom?

Usluga savjetovanja sastoji se od

- individualnog savjetovanja
- mjesečnika o zakonskim promjenama važnim za poslovanje malih i srednjih poduzeća (primjerak se nalazi u prilogu)
- mjesečnih seminara o aktualnim problemima
- besplatne telefonske linije 0800 345 345, za pružanje savjeta u maksimalnom trajanju do 20 minuta.

Kreditni program Centra sastoji se od

- kredita za start-up poslovne pothvate
- kredita za poslovne pothvate žena
- kredita za mlade poduzetnike

3.4.2. Poduzetnički inkubatori

Poduzetnički inkubatori trebaju rješavati potrebe poduzetnika za poslovnim prostorom, isključivo u prvim najkritičnijim godinama njihovog poslovanja i pružati im organiziranu tehničku i administrativnu potporu. Njihova je uloga:

- zadovoljavanje potreba poduzetnika početnika za poslovnim prostorom;
- osiguranje osnovnog administrativnog i uslužnog osoblja;
- osiguravanje stručnjaka i konzultanata iz specifičnih područja;
- osiguravanje uredske i druge zajedničke informatičke opreme.

Za poduzetnički inkubator mogu se koristiti neiskorišteni postojeći poslovni prostori, napuštene tvorničke hale, skladišta i sl. Poduzetnički inkubator još nije na ovim prostorima uspio zaživjeti.

3.4.3. Male poslovne zone

Osnovna je svrha organiziranja malih poslovnih zona rješavanje prostornih problema poduzetnika početnika i poduzetnika koji već rade. U takvim

poslovnim zonama stvara se klima zajedništva i poslovnog povezivanja.

Uloga je jedinice lokalne uprave i samouprave da pronade raspoložive resurse, zemljište uz povoljnu cijenu komunalnih naknada, kao početnu osnovicu razvoja poduzetništva na svom području.

Kao pozitivan primjer može se navesti postojanje male poslovne zone u Osijeku na prostorima gdje je nekada postojao "Remontservis". Ovu malu poslovnu zonu organizirali su sami poduzetnici, bez ičije pomoći i podrške. Kupili su kompletno devastiran poslovni prostor, prodali svoju privatnu imovinu, kupili strojeve i počeli raditi. Vrijedan je primjer uspješnih malih poduzetnika čiji se pojedini proizvodi izvoze i u SAD. Do sada nisu za svoje nastajanje dobili nikakovu olakšicu od lokalnih vlasti grada i županije. Naprotiv, sve troškove uređenja i kupnji zemljišta morali su platiti odmah.

3.5. Izobrazba svih sudionika iz Programa poticanja malog gospodarstva

Ministarstvo gospodarstva, po uzoru na razvijene zemlje, pokrenulo je proces izobrazbe

- trenera/učitelja za poduzetništvo,
- savjetnika za poduzetništvo,
- poduzetnika i njihovih uposlenika.

Tu započetu akciju izobrazbe trebale bi nastaviti jedinice lokalne uprave i samouprave na njihovom području djelovanja, a u okviru postojećih poduzetničkih centara. Jer kao što kaže J. Degadt, Belgija, "oni koji donose političke odluke trebaju promicati brigu za poduzetništvo i poduzetničke inicijative u obrazovanju i društvu".⁶

3.6. Uskladjivanje postojećih zakonskih propisa s potrebama malog gospodarstva

Javna vlast postavlja slobodu djelovanja i inicijativu, ali postavlja i zakonski okvir za gospodarsko djelovanje. **Pravila koja se propisuju trebaju se učinkovito i provoditi.**

Zakoni trebaju regulirati razvoj nužne gospodarske podržavajuće infrastrukture, posebice kao sredstva čije je djelovanje usmjereno na

⁶ III. Nacionalno savjetovanje, Uloga Županija, gradova i općina u poticanju malog gospodarstva, 3.5.lipnja 1999. str.3.

budući razvitak i obnovu na području posebne državne skrbi:⁷

- zakone koji određuju postojeći porezni sustav;
- dopunu postojećih zakona omogućiti davanje većeg značenja razvitku podržavajuće gospodarske infrastrukture za malo gospodarstvo;
- pojednostavniti postupak za poduzetnike početnike i dodjelu kredita.

Za potrebe malog i srednjeg gospodarstva predloženo je razmotriti mogućnosti izmjene i dopune:

- Zakona o porezu na dobit i dohodak;
- način umanjena osnovice za plaćanje poreza za investicijska ulaganja;
- uvođenja oslobođanja od poreza u prvim godinama rada;
- priznavanja dijela troškova kao što je reprezentacija i sl.
- poticanja razvoja područja od posebne državne skrbi.

3.7. Podrška u tehnološkom razvitku

Za poticanje razvoja malog gospodarstva u Hrvatskoj, Ministarstvo gospodarstva pokrenulo je inicijativu za razvoj proizvodnih inovativnih i tehnološki razvijenih gospodarskih subjekata, kako bi oni kasnije trebali razvijati gospodarske subjekte.

Otvoren je u Zagrebu, Splitu i Rijeci pod nazivom Poslovno inovacijski centar u svrhu poticanja razvoja inovativnih proizvodnih sustava.

Osnovni je cilj te inicijative:

- dodjela bespovratne potpore za tehničko-tehnološku i tržišnu inovaciju;
- odobravanje kredita (udruženo s gradskim i županijskim sredstvima) uz njihovo multipliciranje sredstvima poslovnih banaka.

3.8. Poticanje međusobne suradnje subjekata malog gospodarstva te poticanje suradnje s velikim poduzetnicima.

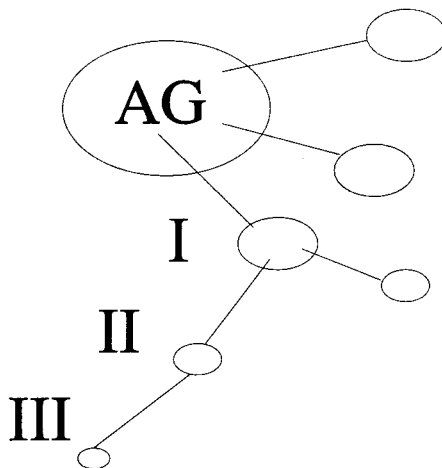
Za razvoj malog gospodarstva značajna je povezanost malih poduzetnika s velikim gospodarskim sustavima.

Za postojeća je velika poduzeća karakteristika nedovoljno korištenje kapaciteta, a tu bi mjesta mogli naći mali poduzetnici. Restrukturiranje velikih gospodarskih sustava ne znači ujedno prestanak njihovog rada, već predstavlja svrsishodniji način organiziranja i rada. Potrebno je poticati međusobno povezivanje kako subjekata malog gospodarstva tako i subjekata malog gospodarstva i velikih gospodarskih sustava. Time se jača konkurentna sposobnost poduzetnika na domaćim i stranim tržištima.

Za takva povezivanja značajna je uloga lokalne uprave i samouprave, ali i uloga gospodarske i obrtničke komore.

Kao primjer ćemo navesti po kojem principu funkcioniraju mala i srednja poduzeća naslonjena na velike korporacije u Njemačkoj.⁸

Velike korporacije prenose sve više svoje aktivnosti na druga manja poduzeća. Na taj se način oni oslobađaju "perifernih" briga oko pojedinih dijelova proizvodnje, ali se i višak vrijednosti iz velikih poduzeća seli na niže nivoe - u srednja i mala poduzeća. Njima ostaje briga oko know how - tržišta i razvoja.

⁸ Ute Hirschburger, : "Small is Beautiful" - Šanse za samostalne, mala i srednja poduzeća, kooperante u europskom gospodarskom prostoru. naziv seminara: Europski gospodarski prostor: Dinamika integracije i socijalno tržišno gospodarstvo, Siondelfingen, U organizaciji Die Zeitschrift für europäische Köpfe, Libertas, obrazovni odjel Stuttgart. 9.- 15 kolovoza 1992.

⁷ Elementi strategije gospodarskog razvitka malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, 1999. str.5.

Izraz "outsourcing" objašnjava postojeći trend izdvajanja i prepuštanja dijelova proizvodnih aktivnosti drugim dobavljačima. Postupak je takav da velika poduzeća prepuštaju poslove jednom dobavljaču, a ovaj angažira za pojedine poslove drugog i tako u lancu do krajnjeg. Tako nastaje selenje poslovnih aktivnosti s velikih na srednje, manje i konačno najmanje proizvodne cjeline.

4. ORGANIZIRANOST JEDINICA LOKALNE UPRAVE I SAMOUPRAVE U NAS

Jedinice su lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj su općina i grad, a jedinica je uprave i samouprave županija. Prema trendovima koji su posebno prisutni u Europi, bez obzira radi li se o centraliziranim državama (Francuska) ili necentraliziranim državama (Njemačka), sve više dolazi do okrupnjavanja jedinica lokalne uprave i samouprave. Prema vladinom programu u Republici Hrvatskoj za očekivati je u procesu daljnje decentralizacije okrupnjavanje jedinica lokalne uprave i samouprave.

Jedinice lokalne samouprave postupno trebaju jačati svoju sposobnost samoorganiziranja na identifikaciji strateških prioriteta razvoja, pripremi različitih programa i njihovoj provedbi uz stalno poticanje razvoja malog gospodarstva. Zbog složenosti i brojnih čimbenika koji utječu na održiv i ravnomjeran razvoj, posebno su važni mehanizmi vertikalne i horizontalne koordinacije i protok informacija na svim razinama.

Politika regionalnog razvoja mora biti sastavnim dijelom razvojne politike društva u cjelini, ali za njezino uspješno provođenje nužna je usklađenost stavova i aktivnosti na objema razinama, centralnoj i lokalnoj. Nakon politike regionalnog razvoja, jedinice su lokalne uprave i samouprave relativno manji entiteti koji ne mogu sagledavati šire interese društva. S druge strane, razina državne uprave može kvalitetno prepoznati interese lokalnih jedinica. Stoga je regionalni razvoj poželjni oblik koji reducira lokalni ekoizam i državni centralizam. Svjedoci smo da upravo regionalni razvoj i transregionalni razvoj zauzimaju sve značajnije mjesto u Europi.

U vrijeme ulaska Hrvatske u Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu, lokalna uprava i samouprava ima vrlo značajnu ulogu. Regionalni pristup temelji se osobito na političkoj i gospodarskoj uvjetovanosti za razvoj bilateralnih odnosa s Europskom unijom, a time i uživanje financijske i gospodarske pomoći kroz

OBNOVA i PHARE.⁹ Pomoć državama mora imati regionalnu perspektivu te poticati i zahtijevati od država (koje tu pomoć koriste) da rade zajedno, kao i sa susjednim državama u široj regiji i s EU, a u promicanju gospodarskog razvoja.

ZAKLJUČAK

Jedinice lokalne uprave i samouprave trebaju jačati svoju sposobnost samoorganiziranja na identifikaciji strateških prioriteta razvoja, pripremi različitih programa i njihovoj provedbi uz stalno poticanje razvoja poduzetništva. Pozitivne bismo primjere u razvoju malog i srednjeg poduzeća posebno na razini lokalne uprave i samouprave u EU, trebali koristiti i u našoj praksi.

Politika koja se postavlja prema malim i srednjim poduzećima mora biti sastavni dio opće gospodarske politike. Regionalne i lokalne vlasti koriste instrumente opće gospodarske politike i određuju svoje prioritete uzimajući u obzir posebnosti obilježja, područja i mjesta. Prioritetne mjere odnose se na promidžbu poduzetništva, financijsku pomoć poduzetnicima, stručnu pomoć poduzetnicima, razvoj podržavajuće infrastrukture, izobrazbu svih sudionika iz Programa poticanja malog gospodarstva, usklađivanje postojećih propisa s potrebama malog gospodarstva, podršku tehnološkom razvitku i poticanje međusobne suradnje subjekata malog gospodarstva te poticanje suradnje s velikim poduzetnicima. Krajnji je cilj te politike pokretanje gospodarskog razvoja i povećanje zaposlenosti.

9

Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu, Proces stabilizacije i pridruživanja u jugoistočnu Europu, Euroscope, Bilten Europskog dokumentacijskog centra, br. 45, listopad 1999. str. 8.

LITERATURA

1. Europska mreža za istraživanje malog i srednjeg poduzetništva, 1997. The European Observatory for SMSs, peto godišnje izvješće predano XXIII glavnom tajništvu Komisije Europske zajednice.
2. EU, derived from national statistic, EUROPEAN UNION, 1998-99.
3. ENSR Enterprise Survey 1997. The European Observatory for SMSs Secend edition, February 1998. p. 18.
4. III Nacionalno savjetovanje - dokumenti, Dubrovnik, 3-5 lipnja 1999.
5. Elementi strategije razvitka malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, 1999.
6. Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu, Proces stabilizacije i pridruživanja u jugoistočnu Europu, Euroscope, Bilten Europskog dokumentacijskog centra , br. 45. listopad 1999.
7. Dokumenti Centra za poduzetništvo u Osijeku.

Anka Mašek, Ph. D.
Sunčica Oberman, B. Econ.

DEVELOPMENT POLICY OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURSHIP

Summary

This paper elaborates the policy of state authority and role of local government and self-government in the development of entrepreneurship. According to the development programme the Ministry of Economy started development policy of small and medium entrepreneurship which should be realized within the frame of local government and self-government. What follows from the above priority measures is promotion of entrepreneurs, financial and professional help to entrepreneurs, development of supporting infrastructure, training of all participants of the Program of Small Business Incentive Policy, coordination of present legal regulations with the needs of small business, support to technological development, and mutual cooperation incentive of small business subjects with big entrepreneurs. Within the frame of this work the necessity for entrepreneurship centres, entrepreneurship incubators and small business zones is elaborated. The purpose of this policy is to start economic development and to increase the employment.

KEY WORDS:

development policy, entrepreneurship, small and medium companies, local government and self-government, promotion of entrepreneurs, financial backing, advisory support, training, supporting infrastructure, entrepreneurship, entrepreneurship incubators, small business zones